

Sammelband

Rubr. XVII. Nro. 3.

Gymnasial - Bibliothek

zu Cöthen.

20

HERMES
CURIOSUS,

Sive

INVENTA ET EXPE-
RIMENTA
PHYSICO-CHYMICA

Nova

CHRISTIANI ADOLPHI BALDUINI,
S.R.I. Academ. Nat. Curios. & Societ. Reg.
Anglic. Collegæ, d. Hermetis.

NORIMBERGÆ,
ANNO clō lōc LXXIII.

Ad
CHRISTIANI ADOLPHI BALDUINI
d. HERMETIS
BEATOS MANES.

TE pax alta beat defunctum partibus ævi,
Nostri adeò nuper splendida gemma chori!
Quòd tamen haud totum sinimus requiescere, factum
Id cum pace tua, nec sine laude, reor,
Postuma ne pereant præclara reperta, sed extent,
Jamque tui major nominis extet honor.
Cum postrema ferè sint acceptissima, sicut
Cantus is est, edit quem moriturus olor.
Quare post obitum non tristis compita mundi,
Plurimus in chartis hisce legendus, obi.

HELIANTHUS.

LECTORI CANDIDO

S. D.

Quod sibi Symbolon esse voluit Imperialis Natura Curiosorum Academia:

NUNQUAM OTIOSUS:

quod Lemma Societas Regia Anglicana: **NULLIUS IN VERBA:** horum autoritas apud me semper summa ut esset, sedulo feci. Nam nec, otiosus cum essem, Utriusque Membrum, sic horas transmissi, plane ut agerem nihil. Ei rei testes produco, quae legis, Inventa Experimentaque Curiosa.

Quod autem, nullis me alienis sententiis passus astringi, in nullius Magistri Verba jurarim, facile me absolvere possunt, quae inibi continentur.

Ferè haec nova Omnia sunt. Quintiliani enim iudicio, pigri hominis fuerit, in his acquiescere, quae ab aliorum ingenio ac industria veniant. Brevia sunt, sed in recessu habent non pauca.

Restabat, ut, quem Natura Curiosis delineassem, istis nunc innotesceret Labor. Quod quò citius fieret, in mentem venit Typographia, quam, vili precio, meis portatilibus usibus ipsemet destinaram. Nec successu res caruit. Prodeunt enim Observationes haec nova, nostris manibus, Typis nostris exscriptae, ne Cochleam quidem Praelege nec aliis, quibus Pressores vulgò utuntur, adhibitis Instrumentis.

Lege itaque, quod peto abs te primum, Curiose Lector! haec Curiosa, nec, quam intellexeris, prius iudica.

Tuò autem HERMETI CURIOSO huic favore ad alia tiora imprimis stimulum perge addere. Vale.

A 2

I. AQUIL

I.

AQUILA SOLARIS MAGNETICA.

Cessi tandem petitis gravissimorum de Collegio Academiae nostrae Imperialis Virorum. Qui, ne Aquilae Solaris Magneticae illius, quam (nutu S. Cæs. Majestatis) aeternae memoriae inter Invictissimum Augustum Eiusdemque Augustam d. 14. Dec. 1676. Passaviae celebratarum magnificentissime Nuptiarum feceram, brevem saltem Delineationem premerem, aut diutiùs Publico inviderem, mone-re non destiterunt. Esto itaque [I.] hæc Observationum, quas, de Inventis Physico-Chymicis meis, cum DEO! singulas, Mensibus singulis, destinavi.

Nimirum referebat Ea Imperialis Formam Aquilae, ad hæc biceps & Corona insignis. Illustrabat Sol Pectus, duabus his literis, L & M, nexu inter se vinctis, iisque augustissimorum Utriusque Cæsareæ Majestatis, LEOPOLDI & MAGDALENÆ Nominum indicibus, notabile in primis atque conspicuum. Præfererat alias duas quasi Rostris insertas, E & T, quibus Eleonora & Theresia, reliqua Augustæ nomina, designarentur. Sceptrum unguis armabat ac Gladius: Coelum, quod ambiebat, aureis stellis distinctum: Speculum autem, cui inerat hæc Effigies, arte chymicâ confectum octangulum. Thecæ denique argenteæ deauratæ, in sculpti hi versus:

Flammi vomis Solis rutilans Aquila attrahit aurum:

Et Sol imperii Te, Leopolde, trahit.

* *

Der Adler zieht der Sonnen Gold,

Die Sonne Dich, ô Leopold.

Itaque quemadmodum Aquilæ nomine Imperatorem Ipsum, Solisque Augustam velim intelligi: ita quovis diei tempore
magne-

magneticâ vi, ignem Solis (sine uisione) ex aere aquila attra-
hens, ejus operâ, admirandum in modum in obscuro tota
flammea apparebat. Quod ne gratis à me dici quis opinetur,
habeo utique, qui & S. Cæsaream Majestatem suis mihi Lite-
ris referebat, Experimentum ejus Rei sumsisse haud rarò, eò-
que Gazophylacio suo jussisse inferri, ut (Magnif. D. Nic. Guil-
Beckers, Cæs. Maj. Consilarii & Archiatri verbis) ibi Cæsareas
inter Raritates perennare & fama autoris perpetuò splendere
valeat. Quid? quod Aquila dudum ista Gratia Cæsareæ non
tantùm Phosphorus, sed & aureis suis radiis lares meos illu-
strans facta est sol. Cæterùm unde præparavimus Univer-
sale hoc subjectum, Sophorum fuit, in quo latet Ignis & Lumi-
nis naturæ realis atque essentialis scintillula, imò secretissima
nec non immortalis anima illa azoth ipsius, & consequenter
intrinsecus atque invisibilis Ignis, visibilem Solis Ignem vel lu-
cem mirificè attrahens, splendoremque ejus vicissim in te-
nebris emittens ejaculansque; nam lux non nisi raritate par-
tium differt ab Igne, & Ignis cœlestis ab elementari puritate
tantùm distinguitur. Magna res est, veram cognoscere Lu-
cem, quam si noveris, noveris aurum verum & Sophorum,
noveris Ignem & plura alia, quæ tantò celarunt artificio.

Sed rarò sine nube cœlorum lux effulget, aut sine veniâ
labor, in clarissima quanquam luce occupatus. Lux igitur
æterna tenebras nostras illustret, ut videamus clariùs, quæ
Luce apertâ Infinitum Lumen exposuit!

II.

POMUM IMPERIALE FULGURANS.

PARùm fuerat, Inlustrem Naturæ-Curiosorum Academiam
confirmasse patentibus Literis, quas vocant, clementissimè
scriptis: nisi, qui Eidem dedissent nomina, S. Cæsarea Maje-
stas in hos munificentiam suam pariter exerceret, meq; adeo,
elapsò abhinc annò, Splendidissimâ Torque aureâ, una cum
Effigie Cæsarea, imprimis remuneraretur. Cui ut nunquam,

celebrandæ gratiæ, nedum referendæ esse potero; Sic decere gratitudinem meam subjectissimam vicissim existimavi, ut, quod Chymicâ arte præparassem, Pomum Imperiale Fulgurans, Eidem Sacratissimæ Majestati dedicarem humillimè, permitteremque. Erat id Globus Vitreus Ingens, Cavus, Cruce conspicuus, totus denique inauratus; nisi quod circumscriptum eidem

LEOPOLDI

Augustissimum Nomen transparet, emittendo, qui intus continebatur, Igne scilicet. Quem enim in obscuro Globum si constitueres, fulgurabar assiduè, per literas Nominis, quod jam diximus, LEOPOLDI, velut erumpentibus Flammis. Nec id semel atque iterum tantum de die, sed quotiescunque visum fuerit, noctu etiam.

Cæterum consistit in forma liquida Ignis hic, unde seu Ignem - Aquam, aut Aquam - Ignem, utrumque recte, nomines licet.

Materia ex meomet Corpore est, ex qua, singulari artificio Chymicò, ut non sine ingenti labore, Ignis ille est humidus præparatus: ab Igne, cui Aquila Solaris nostra Magnetica debet originem, sicco differens multum.

Constituitur enim iste ex sale, Sulphure & Mercurio Subjecti Universalis macrocosmici; cum iisdem ille ex principiis Subjecti particularis microcosmici sit. Quanquam uterque expers corruptionis & sine ustione, qualem Philosophi Arabes olim in inclyta civitate Aden Sultano Principi maximo & polytropo ostenderunt; (ut fidem haud dubiam Excellentissimo Puerario, in Genuensi Academia Prof. P. & Medic. Doct. fecit doctrinâ & genere illustriss. Casp. Scioppius.)

Sicuti igitur Seculo etiam nostrò concessit Natura, Nova Ignea invenire: Ita dum connata omnibus Lux, quasi pyrite, laboribus nostris excutitur, & ex latebris provocatur, ex parvâ scintillâ immensa flamma accensa Cœlorum conditioni

NOS

nos æquat, altiusque & ad Summa niti, Origini ut reddamur, extimulat, quasi subditâ Face.

Interim, quin Imperiale Pomum hoc Fulgurans S. Cæsareæ Majestati plurimum Delectationis fit allaturum, ut nullus dubito: Sic, ut Orbis Imperialis, [cujus Pomum idem insigne,] una cum Maximo LEOPOLDO, non in pace tantum exsplendeat, suosque quoscunque fideles subditos foveat benignè ac tueatur, sed & in Bello imprimis fulguret, terrorique externis hostibus veniat ubique, ex animo oro precorque.

III.

VERTUMNUS IGNEUS.

UT rarò est, qui de hoste optimè sentit, ita, savientibus passim incendiis tristissimi belli, quod adversus Roman. Imperatorem Galliarum Rex gerere cœpit, elapso ab hinc proximè anno, frequentatum, nimis quàm temerarium, Votum istud Gallicum est:

Florent les Lis, l'Aile perdu!

Lilium floreat, Aquila pereat.

Ego, qui tum fortè Inventis Igneis operam dabam, id intuens, cœpi statim & de Vertumno Igneo cogitare, non qui inverterem, quod satis futile intelligebam, Votum, aut, (quod à me quidem quàm longissimè absit) par pari referrem: sed ut Curiositati meæ etiam hîc indulgerem.

Formavi itaque in Lamina cuprea, ingenti illa ac semitrotunda, è peculiari quadam eaque minerali materiâ, Insigne Galliæ, Lilium aliquod; ita quidem, ut in illo biceps Aquila, vix noscibilis, contineretur, cum Lemmate: Lilium floreat, Aquila pereat! Cæterum, quæ incaluerat paulum jam, obscuro alicui conclavi quamprimum Laminam intulissim, continuo, quod dixi, cum lemmate Lilium, in Imperialem Aquilam versum, Inscriptionem hanc præferebat: Vireat Aquila! tantum flammæ aut ignis absque fumo ac foetore vomentem, quantum

quantum vel internoscendo homini fatis esset; liliò contra cum votò gallicanò salvis iterum atque rectè habentibus, si ex obscuro auferrentur. Quæ quotiescunque libuerit, experiri licebit. Nunc, non ita pridem reductâ Pace, divinâ clementiâ, bellisq̃ue fugatis, cum inversus rerum ordo videatur, & hic meus Vertumnus aliò velut habitu incedere didicit, in Aquila Lilio, Eâdemq̃ue in Isto amicabili compositionis lege quasi coeuntibus inter se atque unitis, utrisq̃ue Pacis lumen fundentibus, quoties lubet, nec sine Voto, quod sincerum magis tale legere est:

AQUILA VIVAT,
LILIUM FLOREAT!

En verum Igneum Vertumnum! Subjectum ex quo Matrix est mineralis, lapidibus metallicis adnata; nec unius illâ quidem generis, & diversicolor admodum, alba puta, mox viridis, nunc purpurea &c. unde & flamma nunc alba, nunc viridis, nunc purpurea gignitur. Cujus imprimis Materiæ operâ Imagines igneas alias, seu Emblemata, locò variorum colorum, flammis variis exhibere possis, incredibili oculorum animorumq̃ue oblectamento. Latet enim in Matrice hac mineralis ignis, primum mobile Metallorum, seu embryonale sulphur, purum adeò ac subtile, ut, si ardenti injicias pulverem pyrium, ne incendat quidem. Ubi, vel parum calcinata istius materiæ Phiolæ hermeticè sigillatæ (calidis impositæ cineribus) inditum, integrum facilè diem absque fumo arde re lucereq̃ue posse, admiratione dignum pariter videatur. Quæ cum itaque bona speculatio sit, cui praxis & natura convenient, perscrutatus hanc Mineram eâ diligentia sum, consumptisque libris aliquot, quadraginta horum circiter cepi Experimenta; quæ si tanti videbitur opera, fieri potest & ipsa aliquando lucem ut videant. Nec, inesse Subjecto isti, pari studiò eruenda naturæ complura miracula, ullum mihi fit dubium.

SPHÆRULA VITREA* (Ori inserta)
LUCENS.

Extant in Actis Philosophicis Illustriss. Societatis nostræ Regiæ Anglicanæ, d. 18. Jan. 1666. No. 21. Relat. 4. de Interitu modi præparandi Lapidem Bononiensem lucentem, quæ sequuntur, digna notatu: Non est in rerum Natura Materia nobis cognita, quæ prædita sit virtute hujus Lapidis; adeò ut [ad pudorem hujus seculi] haud probabile sit, Phænomenon illud denuò repertum iri alicubi, præter quàm in chartis, nisi fortè Genius aliquis felix incidat vel in eandem vel in similem scientiam.

Quæ cum diu multumque animo volutassem, fateor, libido incessit, vindicandi non ab interitu tantum artificium istud, Lapidemque, quem præparassem, luciferum asservandi inter Arcana: sed & de Subjectis aliis cogitandi, quæ inventa à me, virtute longè ante illum, quem dixi, lucentem Bononiensem Lapidem essent: quod quidem in Aquilâ meâ Solari, Pomo Imperiali fulgurante, & Vertumno denique Igneo abundè mihi videor præstitisse. Cæterum, his non contentus, & in hanc porrò cogitationem curamque descendi: Annon in Cordibus quoque Humanis visibilis Ignis quidam aut Lux à Magnete luminari aliquo attrahenda? Et, si detur, tam potens illa sit, latentem in Magnete excitare Ignem atque accendere?

Quantum ad [Primum] noveram antè, ex Dissertatione de Flammula Cordis, Jacobo Holstio, Viro Excellentiss. ejus Authori, quid animi esset: Esse scilicet de purissima Flamma Cordis Ignem & non urere. Quamvis Nobilissimus Gualt. Needhan, Med. Doct. Londini, in Disquisitione anatomica de Foetu formato, putatitium Flammulæ vitalis Succenticulum vocet: Illustris autem Robertus Boyleus ἀπέχεσθαι hîc satiùs duxerit, oculari demonstratione sine dubio destitutus. De

B

[altero]

[altero] laborandum minùs existimavi, quod de Solaria nostræ aut Magnesiæ philosophicæ Igne Magnetico mihi constaret: cujus ergò beneficiò haud ita pridem Sphærulam Vitream, quæ Pediculo eleganter inaurato sustineretur, Chymicè præparavi. Quam Ori insertam modicò calore ibi si foveas, in obscuro adeò lucet, ut candefactum Globulum aliquem ferreum putes. Expers est, nisi frangas, corruptionis; & quandoque libet, experire, non deerit unquam.

Imò suspensa de collo Fœminæ alicui, quàm diu vita ipsi supererit, Mammæ inter, assiduè fore arbitror, in occulto ut luceat, ob calorem, quem spirant.

Quemadmodum enim Nobilissimus spiritualis ac cœlestis contentus eadem in Sphærula Ignis est, quem Mundi velut Animam credas: Sic affinis idem quàm maximè Calido innato aut Spiritui vitæ corporum illorum, quæ circumferimus homines. Neque ullo Calidum innatum pacto distinguitur ab cœlesti illa Luce, quam in creatione Universi per omnia Elementa ac Cœlos, posito in sole tabernaculo, Deus disperfit: Cùm sit, è contrario, humana Anima Lux Divina quædam, & rectè credatur,

V.

SOL ARTIFICIALIS PERPETUO
MOBILIS.

Quod nemo Curiosorum eat inficias, artificialis Motus perennis Ingeniorum verè Tormentum fuit hætenus. Hinc ejusmodi Machinam, post tot sæculorum decursus, plurimi inter impossibilia reputarunt. Igitur Technicen Ævi nostri cùm deficiat infiniti motûs Principium; Arti intrinsecum; arcessenda erunt auxilia ab ipsa Natura, quibus æquivalens quædam motûs perennitas, & ab Arte debitè applicanda Machinæ, ut hæc perennem motum mixtum, sive Physico-Mechanicum efficiat;

Nixus

Nixus ego hōc fundamentō, cūm variè sudassem, SO-
LEM tandem inveni, qui perpetuò mobilis esset.

Refert humanam ille Faciem, circumcirca Radios emit-
tentem. Materia Lamina est, subtilis eademq; inaurata. Via per
aërem, in Cœlo picto, quod spectanti desuper pictam affabrè
Regionem, duarum quasi ulnarum, & amplius, quò decur-
rat, spatium præbet. Ostendit, quem diximus, Sol cursu suo,
pro variâ aëris temperie, caloris ac frigoris incrementa ac de-
crementa, non solum in proximè circumstante, sed etiam in
longè latèque circumfuso aëre, internoscens simul, qui sit,
decurfu totius anni calidissimus, qui frigidissimus dies.

Neque tamen, [quod cuiquam venire in opinionem
possit] animatur Automato Sol, Magnes Hermetico - aërius,
idemque in æquilibrio positus, hunc qui regit, est: nec cor-
ruptioni ulli ab calore aut frigore quidem venit obnoxius;
unde non æstivò tantum, sed hybernò quoque tempore, in
consuetis nobis Vaporariis, uti ejus operâ licet, nihil præpeditò
cursu ipsius calore illo, quo, per anni id tempus, frigus nobis
defendimus, ex quo de tempestate extra hypocaustum judi-
care in promptu facile sit. Anni jam ipsi quatuor sunt, cūm
Eundem Cœlo suo donavi; necdum de effectu suo quicquam
remittentem. Quem, perpetuò mobilem, in Museo nostro,
non sine visentium stupore, tot jam hætenus oculis Curioso-
rum expono, nondum satis penetrantium, quo illum Magne-
tismo secundum gradus caloris ac frigoris moveri contingat.
Quod quemadmodum Inventum Chemiæ, tum Physiçæ in-
super atque Mechanicæ nostræ debet originem: Sic, quin si-
mili modo Machinis perpetuatis haud paucis aliis efficiendis
occasio detur, quis juxta mecum non videt? Liceat mihi XII.
Signa illa Zodiaci, exempli gratia, proferre; quæ, quàm ele-
gantissimè potest, efficta Cœlo & isti picto applicarem sic, ut
singula singulis vicibus è nubibus prodeuntia adparerent.
Cumque, consentientibus Astrologis, alia ignea atque sicca
calidaque, alia ex adverso frigida sint, cūm aquea, tum humi-
da

da quoque: efficerem ego, uti per vices aspectu suo quodlibet gradum vel caloris, vel frigoris, in aëria Regione, per integrum annum indicaret.

Tanta est humanarum mentium fitis Cupiditatis in Omnibus, quibus delectantur, tanta aviditas, ut nunquam repelli contingat, ac ne tum quidem expleatur, quin Novi semper exoptetur aliquid!

VI.

ENCAUSTUM HERMETICUM.

Fertur, imperante Tiberio, vitrum Artifex quidam ductile illud ac malleabile invenisse, Cæsarique dono dedisse, quamquam irreparabili suo cum damno, quippe quem Imperator decollari iusserit, additâ ratione, ne, si artificium innotesceret, aurum argentumque luti instar vilescerent. Quod ut Sarisberiensis Joannes, Anglus ille, (floruit is circa Ann. Chr. 1182.) in Policratico suo L. 4. 5. cum Plinio, L. 36. c. 26. inter res incertas, quæque à falso propiùs absint, videatur referre; non omnem planè fidem huic tamen abrogat Dio Cassius Lib. 57. Histor. p. 614. Vide sis Isidorum Lib. 16. 15. Jan. Duzam in suis ad Petronium Præcid. cap. 9. Ludovicum Coelium Rhodigin. lib. 20. lect. antiq. cap. 30. Guid. Panciroll. Rer. mem. deperd. p. 1. tit. 36. Sed non decollarit hunc Cæsar Tiberius, (quanquam ad sævitiam natum ejus ingenium, ex Suetonio, quotusquisque est, qui ignoret?) num sit propterea artificium ipsum vocandum in dubium? pro eo stantibus tot Historicis, quibus de rebus aliis plurimum credimus. Licet inter ævi sui deperdita non immeritò referret, cujus jam meminimus, Pancirollus.

Interim neque ita multò ante Liquorem inveni, dictum mihi Encaustum Hermeticum, cujus tanta virtus, tanta efficacia est, ut vel durissimo Vitro sit penetrando.

Erat inustum picturæ genus Encaustum Antiquis, post deinde Liquor ille, quò scripturi Cæsares utebantur, nempe
ex

ex Conchylii sanguine, sive purpura (l. 6. C. de divers. Rescriptis) præparatus, designabatur. Cæterum cum Encaustum consueverit dici Liquor hodiè, quò & nos scribentes utimur, & hinc Meo vocabulum dedi, sed cum adjecto, nam & Hermeticum volui dici, non à meo tantum Hermetis agnomine, sed imprimis, è quâ confectum idem est, ab Materia quoque Hermetica sive Mercuriali.

Soleo isthòc ego in Tabellis vitreis Typos effingere atque Imagines Regionesque & Insignia; scribere item Dicta, ita quidem, ut, (quod cælo consuevit) non velut insculptæ insint figuræ illæ; sed quasi exsculptæ extent emineantque. Cujus rei complura hæctenus documenta, ac præcipuum isthoc elegansque imprimis, effictio in Vitro speculari Potentissimi Magnæ Britanniae Regis CAROLI II. Societatis nostræ Anglicæ Fundatoris atque Patroni, sub Coronâ Regiâ, Nomine, non ita pridem exhibui.

Non est sanè de nihilo & miraculum debet duci, naturam ejusmodi nobis materiam, vel durissimo Vitro [nullis aliàs aquis fortibus regiisve penetrabili,] emolliendo suppetiditasse.

Quid? quod eodem ex fundamento nuper album mihi confectum Vitrum Speculare, effictusque in fronde sedens quidam Psittacus est. Erat, crystalli instar, ille pellucidus, Vitro ipso obscuro; qualis Murrhinis color poculis est. Quod ut Vitrum corruptioni ab sale alcali, sive spiritu corrosivo nulli obnoxium, non est illud tamen non admirandum, si communi aquæ immiseris, pellucidum fieri; contra ea rursus siccato obscuritatem suam redire.

VII.

PHOSPHORUS HERMETICUS
PERPETUUS.

ET si, quæ de Phosphoro, annis abhinc IV. admodum, edidissetem, satis fore, adeoque in posterum dere illa nihil movendum

vendum amplius mihi, existimabam; tamen, quòd de Phosphoris Commentatione Epistolicâ, VIR. EXCELL. GEORG. CASP. KIRCHMAJERUS, P. P. WITTEBERG. veteris amicitiae fide junctus nobis, inter cætera, detrahere de splendore ejus, Kunckelio æquior, conaretur; non potui, quin, quos illi visus offundere esset, quasi Nebulas dissiparem, invitus, cæterum quod Lex nostra Academica XII. jubet, amicè humaniterque. Neque nunc verò de Inventione Phosphori, quem [ex Urinâ hominum inspissata fieri solitum] nobis descriptum dedit Virorum Amplissimus: Kunckelione? an non Brandio, Hamburgensi Chymico potius asserenda ea sit? disputabo. multò minùs dispiciam: uter Phosphorum alteri præstet? minimè omnium autem in examinandis refutandisvé KIRCHMAJERO eruditissimè traditis, occupabor: istud impresentiarum unum acturus, ut, quæ Nostro imputare ibi visus Phosphoro est, sed modestè, sed leniter & sine felle declinem, virtutesque illius, Ejus dissensu, Orbi Literato, nondum esse debilitatas, ostendam. Nam, quòd, Commentarii pag. 9. Phosphorum meum, ait lucem nullam, sed mutuatum saltem lumen habere in se: demonstrare quiaudeat, scire optidò velim. Fortasse, cui contradicit, Phosphori tractandi methodum ignoret. Et non lecta Illi de Appendicis [quam DE AURO AURÆ TRACTATUI MEO annecto] §. 9. verba hæc sunt: Phosphorum, vel Magnetem Luminarem non alienò tantùm lumine gaudere, sed & propriò igne, [vel si mavis, luce] lucere? Sed fortasse, quòd non viderit, fidem asserto isti non habet Dn. Commentator. Non cogam id equidem. Promitto interim recipioque, pransum paratum, quocunque tempore, qui volent, habituros me esse, omnibus ac singulis ostensurum, quem jam totiens dico illum Phosphorum meum, si vel pennâ aut culmò tetigerint leviter, nullâ attractione luminis præviâ, scintillas quasdam emittere. Ut sic, quòd non veram tantùm lucem substantialem habet internam, sed & lumen externum attrahit, jure Phosphorum nominarim.

Deinde

Deinde, tanquam minùs accusat durabilem, (p. 10.) naturam scilicet Phosphori aggressus. Sed quid si regressero, quæ Clarissimo Liceto ipsèmer suggerit Dn. Commentator: (p. 6.) Alkor non Lunam vidit plenam? Fertur, in hunc diem, quem, Stellæ instar, argenteæ Thecæ laminis deauratis, inclusum, ante hos ipsos IV. annos, Magnæ Britanniæ Augustissimo REGI permisi; integris adhuc viribus esse, h. e. lucere. Quid? quòd etiamnum in proclivi producere est, Phosphoros aliquot, ante hos qf. V. annos mihi confectos, nec nisi ligneis receptaculis asservatos, qui & ipsi nihil dum de effectu suo remittant. Non diffiteor durationis ut plurimum causam Phosphoro esse ab eo, cum cura ut præpares. Quam quòd sine dubio Dn. Commentator rationem ignoret, quid mirum, meo si demat? Cur autem, quæ non capit, inscius carpit?

Quærit denique Hermeticus Phosphorus cui usui cedat? (p. 10.) ac pergat: Interponam fidem meam publicè, in Nitro, (Materiâ Phosphori,) neque inveniri hæc Arcana, (sc. Alkahest &c.) nec ab eodem posse sperari &c. Respondeo: Non crediderim, ipsum verò vultu hoc dicere. Interim, naturam Nitri nondum verè examinasse, id verò est, quod mihi facilè patior persuaderi. Cæterum quid si, in Nitro quæ latent, eò Mirabilia neget, ut eliciat? Age, si vera hæc sunt, Dno, ego Commentatori cum cæteris Curiosorum eam gratiam facturum, quæ, quantaque in Materia Phosphori, Nitro imprimis Philosophico, Arcana repererim Chymica, Experimentis, quæ sequantur, ostendam. ita tamen, ut ne temerè Hermetis sigillò violatò, in eundem Patrem nostrum quid peccem aut injuriosus deprehendar.

VIII.

PYGMÆUS SEMPERVIVUS.

Equidem est Experimentum Hydrargyri, intra vitream fistulam erectam suspensi, ad vacuum comprobandum, memorabile cum primis atque jucundum. Quod ut *Valeriano Magno,*

Magno, Capuccino, sunt, assertum qui eant: sic plerique, *Robertus Vallio* puta, atque *Kircherus, Mersennusq; & Schottus*, insignem Ducis *Hetrurix* Mathematicum, *Torricellum Evangelistam*, auctorem verum agnoscunt. Isti *Georg. Sinclarus*, in *Universitate Glasguensi Phil. Prof.* Invento *Baroscopii* nomen imponit, de arte nova & magna *Gravitatis Librô*, ubi hæc persequitur latius.

Quemadmodum autem Inventis addere facile admodum est: sic vir Nobil. *Otto Gericius*, singulari quâdam ante annos, aliquot praxi, de ligno Statuam, intra vitreum Tubum ascendere ac descendere fecit, aëris quôvis tempore gravitati deprehendendæ. Sed, quod celandi ipsius singulare studium est, rem arcanam publico hætenus & invidit pressitque quantâ potuit diligentiam.

Quamquam autem in præparandi Methodo, quam dudum excogitasse mihi videor, nihil quicquam errarim, fuit tamen, quod dimensionibus Tubi obstaret. Interim mihi Illustr. *Dn. D. ab O.* Schema quoddam, additis Observationibus, exhibet. Cæterum cum & hîc, emendatione quæ indigerent, non pauca deprehendissem, operi me ipse accinxi, eò successu, ut secuto *Torricelli* fundamentum non *Pygmaeus* tantum semper *Vivus* unus: sed & duo ex alio mihi principio nascerentur. De quibus in præsens. (I.) Surgit mihi Spirituale genus, non indecoro opere, *Columellæ*. Ei duæ Coronæ, quasi invicem nexæ, superimpositæ, inter quas parvus quidem, sed distinctis, iisque appictis, gradibus Tubus vitreus prominens eleganti sculpturâ *Pygmaeum* includit. *Viventis* speciem præbens, quem dixi, *Virunculus* externo aëre fertur; subindeque locum mutando, ascendit enim atque descendit, digitulo monstrat, quæ, ad CC. milliaria, in circumjacentibus terris aëris facies? qui ibi imbres, quæ procellæ, quæ aliæ tempestates; & an nostrum ea petituræ sint *Horizontem*, nec ne? Ea autem communiter indicat minimum, duobus antè, vel tribus diebus. Prout enim celeritate utitur cunctaturve, ita fiunt. Huc *Regulæ* faciunt,

ciunt, quas judicandæ tempeſtati certas aliquot tradunt. Quòd ſi autem ſcire volueris, cui, intra CC. milliaria, regioni Venti illi & tempeſtates graves incumbant, tibi compara Inſtrumentum, cui XXXII. Rhombi Ventorum inſcripti. quod ita diſpones, ut quatuor mundi plagis ſitu reſpondeat exactè.

(II.) Annipræteriére non amplius tres, cùm ex alio planè, eoque phyſico fundamento, Sphæræ vitreæ cavitati Hygroſcopicum Pygmæum incluſi. Cernitur hæc in partes aliquot æquales, ſuis notatas numeris, extrà eſſe diviſa. Virunculus ipſe, inſiſtens Machinæ, parvæ illi quidem, ſed quæ minùs obvia in-
tuentibus ſit, vertitur tractû aërei magnetiſmi, in gyrum, jam-
que Orienti, jam Occidenti, mox & cæteris mundi plagis, in-
termediis quoque, obverſus, quæ ſit temperies aëris, monſtrat,
qui humiditatis gradus, qui ſiccitatis, quæ, inſequenti die aut
nocte, cœli tempeſtas &c.

(III.) Jam biennium eſt, ex quo & Pygmæus Horometri-
cus inventus nobis. Principium Mathematicum automaticum
eſt. Per Tubum autem, quæm, ulnas non amplius duas lon-
gum, ei vitreum dedi, ſingulis XXIV. horis aſcendens, notatas
in Tubo partes illarum, quadrantes puta, dimidias, integras
denique, interdium ac noctu, digito oſtendit. Inauratus Tubum
hunc Globus tegit. Baſis ex tenerrimo Alabaſtro non ince-
lebris artificii Cranium eſt. Iſti aureis literis ſubſcripti verſus.

*Prætereunt tacitò pede tempus & annus & atas ;
Vivitur ingenio. Cætera mortis erunt.*

IX.

MUMIA HERMETICA.

Nunquam de Ægyptiis Romanisquæ atque humanioribus
gentibus ſoleo cogitare, quin Uncturæ ſeralis, ſeu Pollinctu-
ræ, in mentem ſimul veniat; ritûs ſcilicet, quò putredinis abi-
gendæ à demortuis corporibus uſi illi mortales, adhibitis Sale,
Nitro, Cedro, Aſphalto, Melle, Cerâ, Myrrha, Baſſamo aliisque.

C

Quan-

Quamquam autem nec infrequens ea res nostrò hòc seculo in curandis Magnatum funeribus sit, non fit tamen, nisi, ut apud Veteres, præviâ evisceratione. Quæ, quod absque dissectione corporis procurari non posset, vel hoc nomine crudelis haud paucis habita planè intermissaque est. Quò factum, ut de mitiori via, quâque cadavera integra condire liceret pollincireque, hodierni imprimis Medici Chymicique, [in quibus honoris causâ nominandi *Magnif. Nicol. Stenonius, Illustriss. Ludovic. de Bils, Excell. Gabriel Clauderus,*] sollicitè cogitarent,

Quemadmodùm verò hæc eorum Caromomia ut plurimum salinum, ob ejusdem videlicet efficacem penetrabilitatem, agnoscit principium: sic salita illa corpora mutationibus aëris, & in specie humiditati ipsius [salinam substantiam colliquanti utique ac resolventi,] nimium quantum exposita sunt, nec; nisi aliquamdiu, putredini resistunt. Ut hinc *Celeberrimus Th. Bartholinus, Dissertatione de Hepate, p. 551.* Condituræ Bilsianæ haud satis æquus referat: Corpora ejus Balsamica valdè madere. --- *Clauderus* autem, *Excell. Vir, Methodo Balsamandi c. 6. p. m. 172.* ultrò fateatur: Liquori suo, [quem ex cineribus clavellatis & Sale Armeniaco præparaverat,] enchirises veras, aëris injurias eludentes, quas applicaret, nondum se reperisse; non desperare autem, cum Deo & die.

Admovi hinc & ipse Operi manum, jam ab annis admodum sex, neque tacui de Thermometro *Auro Auræ c. 10.* quod, conservantis cujusdam salis ope è meo sanguine perpetuum confecissem. Accedit, quod *Capite V. Veneris Auræ,* de succo quodam Gorgoneo seu lapidescente, Experimentum inserui, nostrum & planè singulare. Nec contentus his quidem, sum ultrà progressus animumque ab tactu injurioso aëris humidi liberæ, Pollincturæ adjeci. Quùm enim, feminis lapidifici ope, non Natura herbas solùm & ligna & panes & ova, piscesque ac aves, corium denique atque alia, miranda quâdam metamorphosi, convertat in lapides, sed &

quando-

quandoque materno in utero ipsos adeò Infantes, reservatâ, quæ hominis erat, figurâ, absque intermedia quidem putredine aut dissolutione materiæ; (cujusmodi, sed adultæ magnitudinis foetum, versum in petram *Illustriss. Job. Bapt. Helmontius*, Parisiis memorat fuisse excisum [*de Lithiasi, Tr. cap. 1. n. 11.*]) Huc Infantis, in abdomine inventi, & in duritiem lapideam conversi, quam *Deusingius* dedit, *Historiam* refer; nec non Petrificatum Puerum illum, ex Urbe quâdam Africæ, ante annos aliquam multos, *Cardinali Richelio* transmissum; referente *Magnif. Th. Barthol. Epist. Med. 53. Cent. 1.*) cur non artificio imitari naturam, illiusque quod diximus, feminis lapidifici beneficiô, durabilem minimùm duritiem Cadaveribus communicare possibile sit?

Opere ipso, anno proximè præterlapso, quæ speculatus fueram, adimplevi, fecique, per Nitrum purificatum ex arena albissima, Lapidificus mihi Liquor ut esset, qui vulgari Spiritui microcosmico mistus, Experimentis, quæ sequuntur, non defuit. (1.) Separavi Sanguinem meum recentem à Phlegmate suo, & tantundem dicti Liquoris sanguini isti adjeci, quæ feliciter adeò cessit mistura, ut rubentem egregiè in hanc horam & sanguinem fervem, & de putrefactione ejus sim omninò securus. (2.) Piscem ego (quem de minutissimorum genere Fundulum vocant) (3.) Frustum Carnis deindè, per horæ spatium, Muriâ nostrâ condivi; condita ad aërem siccavi; siccata asservo, virtute Balsami hujus sine dubio salva integraque nobis futura. Quid? quod (4.) Vitro inclusus, per dies aliquot, Liquor ipsemet solidatur in aëre atque concrefcit, juri gelato non absimilis.

Quæ ut ut sint, nondum tamen desiderio meo satisfacere potuere; non oblaborem, quem parandâ partim in conditurâ, partim balsamandis exsiccandisque corporibus requiri videam; sed quòd aërem, arte quoque petrificata; compere-rim, in arenam & sal resolve aliquandò atque ita corrumpe-

re, licet quantâ possis cum curâ, avertas aërem arceasquè, nemutet. Hinc non multò antè alia ac planè nova ratio Balsamandi excogitata nobis inventaque est. Condituram dictam multis parasangis post se relinquens.

Veteribus Chymicorum Mumia sæpè Balsamum est. Et hoc sensu novum ego Balsamum meum Mumiam, eamque Hermeticam appellavi. Est enim illud nostrum universale Sal cum catholico Balsamo, cui refero acceptam, nullo penè labore sumtibusque constantem. Quanquam autem, ex quo in Arcanum istud mihi licuit penetrare, negotiis gravioribus aliis impeditus: non nisi Piscium, Murium, horumque, quorum minora corpora sunt, experimentis fuerim confirmatus: quin majora tamen eaque humana corpora Mumiâ nostrâ Hermeticâ præservaturus sic sim, omninò dubito nullus, ut, visceribus nullis, nullis intestinis exemptis, ac ne recrementis quidem separatis, nulla ab aëre, aquâ, terrâ metuenda his corruptio sit.

Quâ quidem de re, fieri aliàs potest, ut pluribus agam: aut peculiari quoque Tractatu Curiosum Lectorem impertiar.

X.

AZOTH s. SAL HERMETICUM.

PRæclarè semper de communi Nitro cujuscunque ævi Philosophicùm senserunt, tùm locuti etiam sunt, quippe quod Magnesium Sapiantum Titaniamque nunc Solariam, Lunariamque atque Uranogæam vocitarent. Constat enim non id Sale tantùm Terræ, qui Magnes ejus sive attrahens est: sed aëris quoque & Ignis Sale, qui, si compares, ferrum ejus ac chalybs sive attractum. Solem Patrem agnoscit; non invita Lunâ, quam Matrem dixeris haud ineptè. Quem rubeum igneumque habet, à Patre Spiritus: Mater album ei frigidumque Corpus aptavit. Undè calidum idem ac frigidum: vivificum

ficum pariter ac mortiferum est. Mirificus verò tam diversæ Naturæ Parentum Foetus! Quem cum non heri tantum hodie- que igne variè excusserim, produxerimque indè, quæ non injuriâ Mira habeantur & sint: in quibus primò locò occurrunt Mundi Spiritus, (quem imperitè nonnulli, ex aëre nobis atrahi opinantur,) Mundi Balsamus, Aquila Solaris, Mumia Hermetica &c. & interioribus (ut sic dicam) ejus denique arcanorum Summum, Centrale Catholicum Purumque Naturæ Mercuriale, ibi quod lateret, offendi, dictum mihi hîc *Azoth seu Hermeticum Sal*; quòd vocabulis istis, Azoth, Sale & Mercurio Philosophico Chymici promiscuè & sine discrimine usurpant.

Sed sunt Ipsi, quas nunc damus, proprietates: (1.) Candorem, qualis nivis est, præfert. (2.) Nitrum sapit. (3.) Solvitur, sive vino aut vini spiritui, sive aquæ, forti item, cæterisque menstruis corrosivis immiseris, ut nec strepitum edat. (4.) Liquecet in argenteo cochleari, si vel lychnum, vel candentes prunas ei subjeceris, aquæ instar; nivis in modum, si dempseris, iterum congelascens. Cave autem fortio rem ignem submittas; nidum enim Hermetis Avicula deseret tunc, & Draconem ager volantem, evaporando citius, quam putaveris, ut ut nullus (5.) ab graveolentia aut corrosione ullâ metus. neque enim (6.) propriè corrosivum Azoth hoc nostrum; igneum potius est, (7.) incorruptibile quid, cujusque gratiâ Natura conservat omnia, agens summum: (8.) Salamandra vera, in igne vivens & crescens & multiplicans se, imò (9.) præstantissimum in se Medicamentum, cujus in morbis non unis, Malignis Febribus, Calculoque, Maloque hypochondriaco aliisque satis expertus vires hætenus sum. Ac, ut sit volatile corpus istud Hermeticum Sal, occultum tamen (10.) suo in Centro fixi & permanentis naturam indolemque habet, coctione tandem perenni ac continuâ prodentem se manifestè ac erumpentem.

XI.

ALKAHEST HERMETICUM.

Tot tantaque sunt, HELMONTIO quæ de Alkahest memorantur, ut, qui legant, in mentem his veniat, possedisse nunquam Liquorem illum Secretorum Naturæ cum primis acerrimum Indagatorem: quidam autem omninò vocent in dubium, utrum fuerit unquam aut sit, quod nos Menstruum universale indigitamus. (Consule *Exc. Ludovic. de Comitibus Præf. in Discept. Pract. Man.* quamque *Otto Takenius* Epistolam super Alkahest juris publici fecit.) Sed cum in cæteris Arcanorum nihil quicquam commentus fuerit opinatissimus ille Vir: adhæc non per integrum tantum Opus crebra Alkahest nominis repetitio, sed & ipsam ita descripsit rem, *Tract. Arcan. Parac. p. m. 441.*) quod Liqueor sit immortalis, immutabilis, aqua solvens & sal circulatus, Qui resolvat tangibile omne corpus in liquorem sui concreti &c. utique non omnis ei fides abroganda statim hinc fuerit. licet summo id studio occultarit, ipsique ignotum adeò *Francisco Mercurio*, filio suo Menstruum esse voluerit. Quanquam autem pervasissimum & habeam, in conficiendo Alkahest, Argentò vivò, tanquam materiâ, usum HELMONTIUM; neq; id minus, Argentum, quod dixi vivum, Artificialis ignis ope, in Aquam nullo igne mutabilem posse verti existimem. nimirum, ab superfluo, accidentali externoque atque adustibili illò sulphure, nec non Humido superfluo si purges: solâ Argenti vivi ac sulphuris radicalis interni fixi substantiâ permanente; quòd si enim is serpens se ipse momorderit, reviviscens jam à veneno, tum mori & nescit amplius, Mercuriusque de Mercurio nominatur: Quæ, inquam, ut certissima mihi essent, operi tamen tam arduo pariter ac laborum pleno, adhæc vel solâ temporis impensâ preciosissimo, implicari religioni hactenus fuit. Potius in id incumbendum mihi existimabam, ut quod tanti Cæteris, nec
imme-

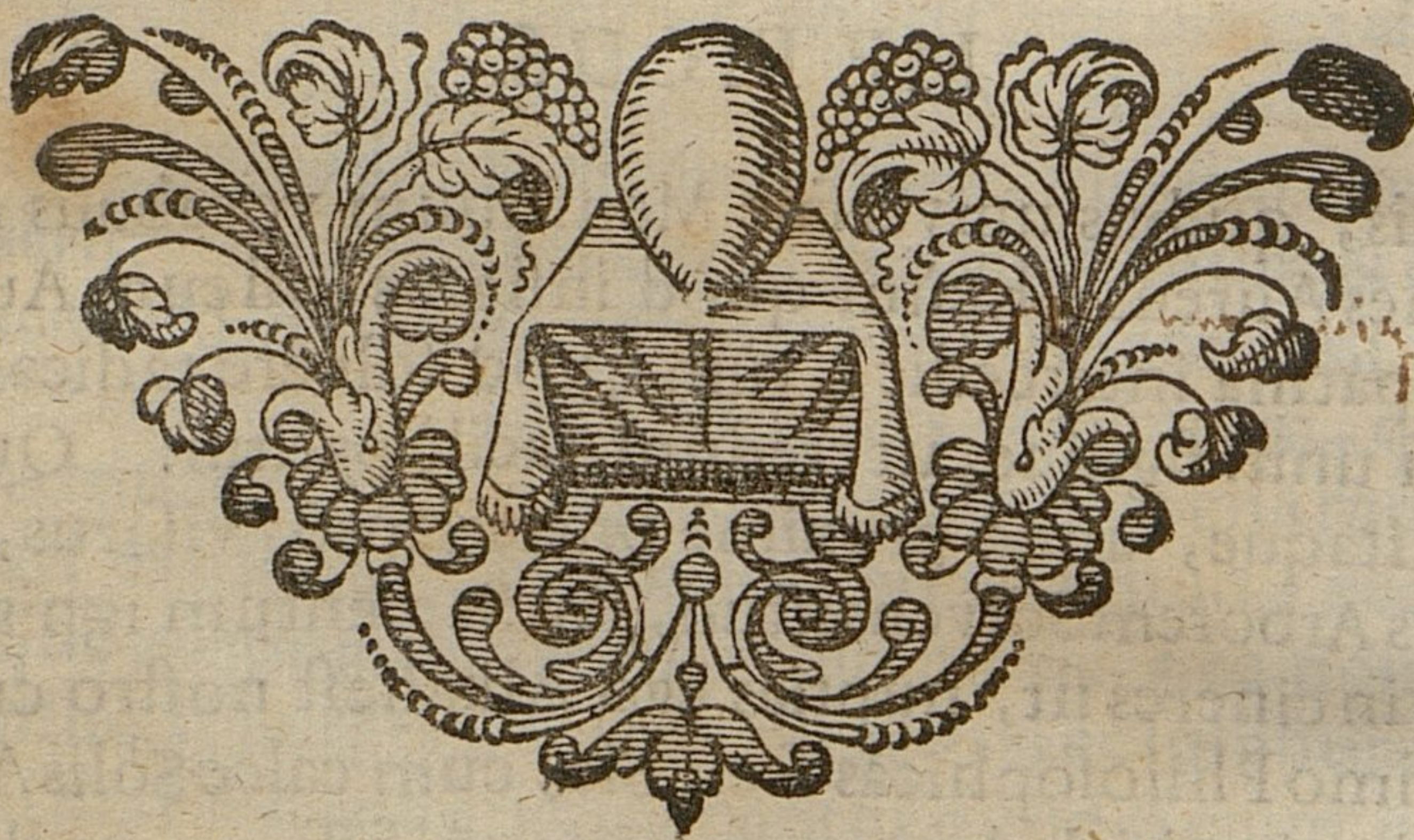
immeritò, fieri videbam, & è Sale nostro Hermetico, videlicet Mercurii proprietates aliquatenus participante, Catholicum mihi ipse Solvens componerem. Habet enim Sal idem secum sulphur, & Mercurium habet, & est purus putus naturæ ignis, non elementaris, sed cœlestis proffus, incorruptibilis, penetrabilis. Nec tanto labori nostro, tantis sumptibus successus, fateor, defuit. Solvit Alkahest nostrum Vegetabilia, imò ipsos Carbones; Mineralia, e. g. factitiam solvit Cinnabarim, Metalla omnia solvit, ac sine corrosione quidem, potabilia ut sint, efficit. Sicca enim hæc Aqua omne in tenuiorem substantiam corpus, cum medica facultate, reducit. Imprimis sub examen nobis Metallorum venit nunc Rex, quod singulare planè cum eo instituo. Sed de hoc Capite sequenti.

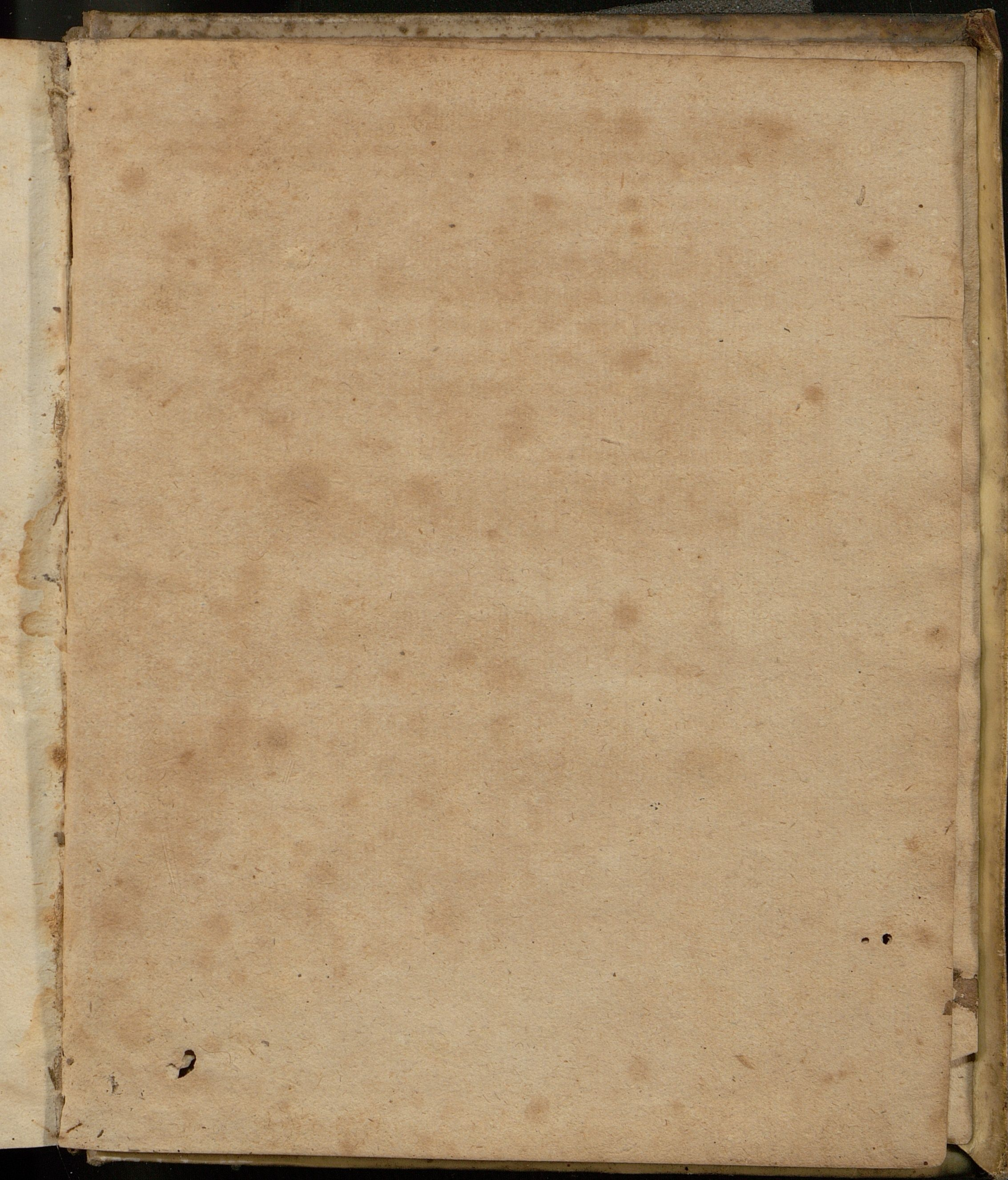
XII.

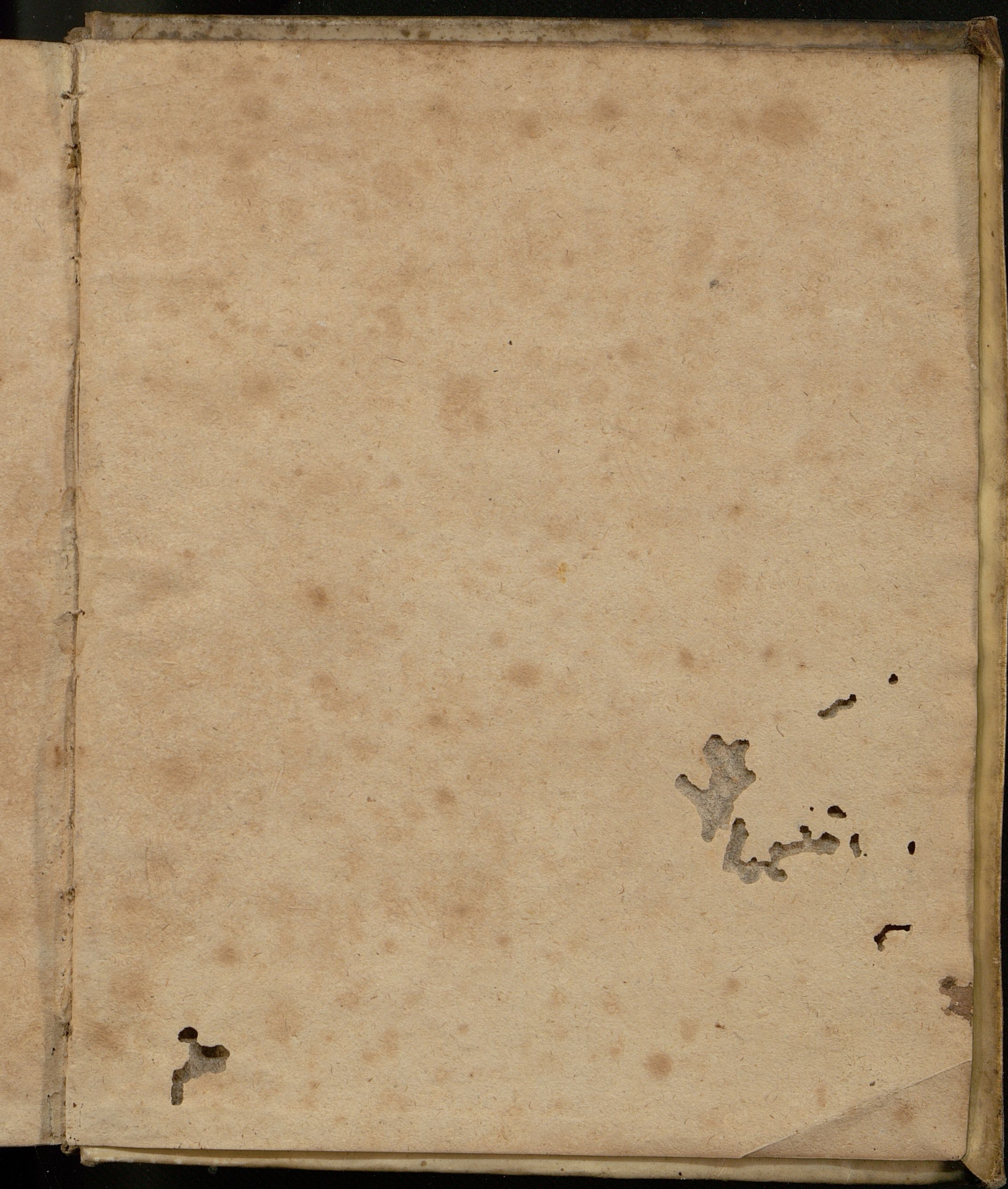
LAPIS MEDICINALIS HERMETICUS.

IN cæteris, quibus universale Menstruum vocabulis gaudet, & Magnes Aureus est, cum quòd insignis ipsi cum Auro vulgari sympathia intercedit; tum quòd solvere radicaliter id, seque ipsi uniri figique, ut credunt, facile patitur. Quemadmodum itaque, annò proximè præterlapsò, visurus, utrum Hermetis Arborem Solvens istud, seu Sapientum ignis, combustus in cineres sit, nuptias ego Alkahest nostro cum Auro purissimo Philosophicas feci: Sic, cum calce Solis Alkahest mistò, cum in phiala leniter digeri permissem, nulla ibi solutio violenta, qualis per aquas fortes regiasque atque alias hujus formæ fieri solet: sed blanda, sed suaviter, nec ullò auditò strepitu sequebatur. Et, interjectis quidem aliquot septimanis, cum Auro Menstruum sublimatum, in varios se colores, cinereum, viridem, flavum, rubrum, fuscum, cœpit induere.

duere. Rursum, spatio aliquot mensium, arramentum cre-
 deres. Illi candidus succedebat: eò, quòd Solvens est, cum
 Sóluto aquæ in modum calore fluentibus: contra ea concre-
 scentibus gelu. Eunt jam rursus aliquot septimanæ, cùm fla-
 vi coloris esse conspiciebatur, in rubrum hodiè inclinantis.
 Spectaculum, quò jucundius magisque mirandum me vide-
 re unquam vix memini! Nec, quem per integrum ferè an-
 num, diurni nocturnique ignis cura non fatigavit, ab inceptò
 destitutus nunc quidem etiam sum, dum, quod propediem
 spero, volente DEO! Medicinalis mihi Lapidis fiat copia!
 Interim, cùm perficiundo illi pauca restent, pausam
 his quidem imperat.

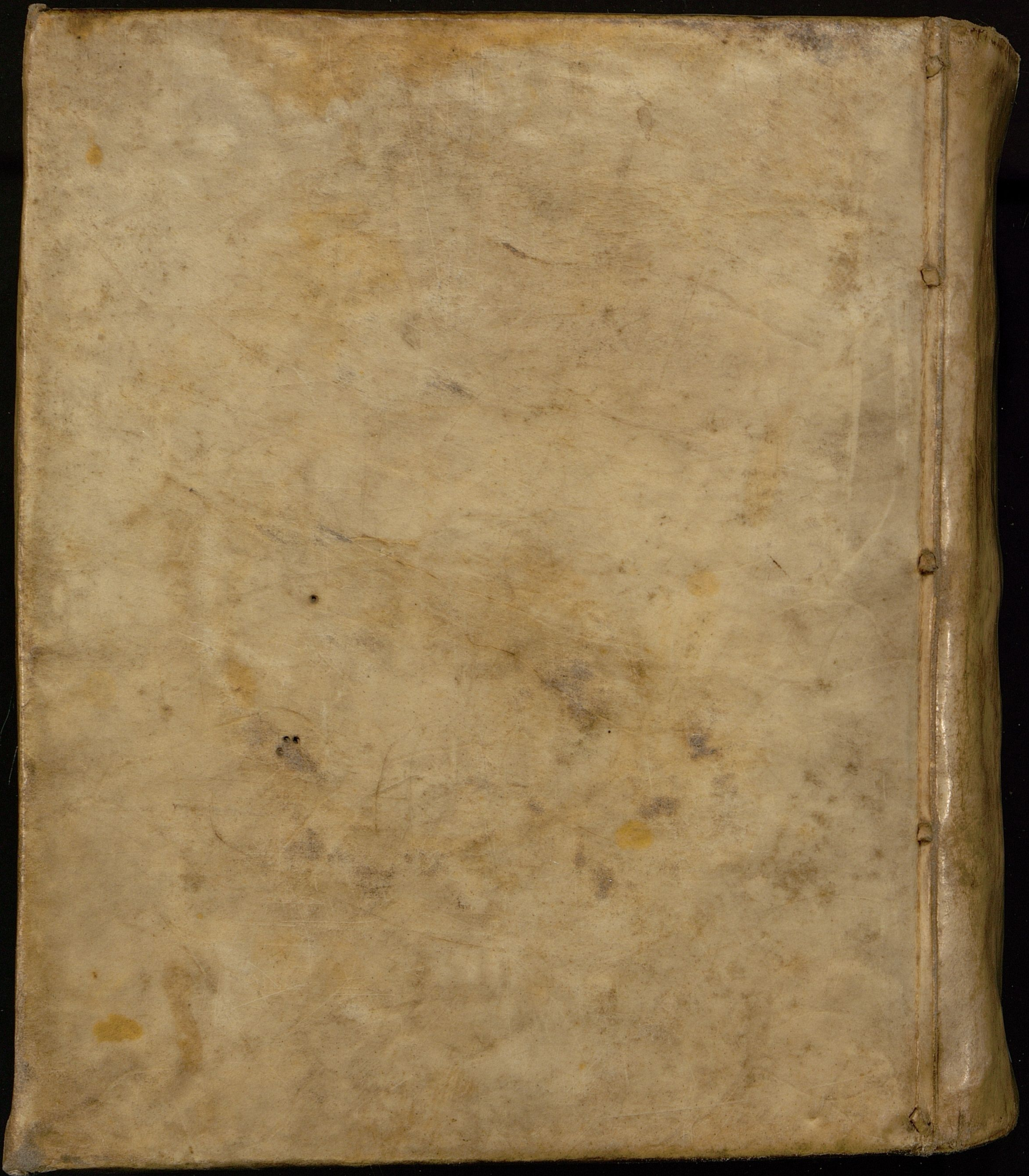

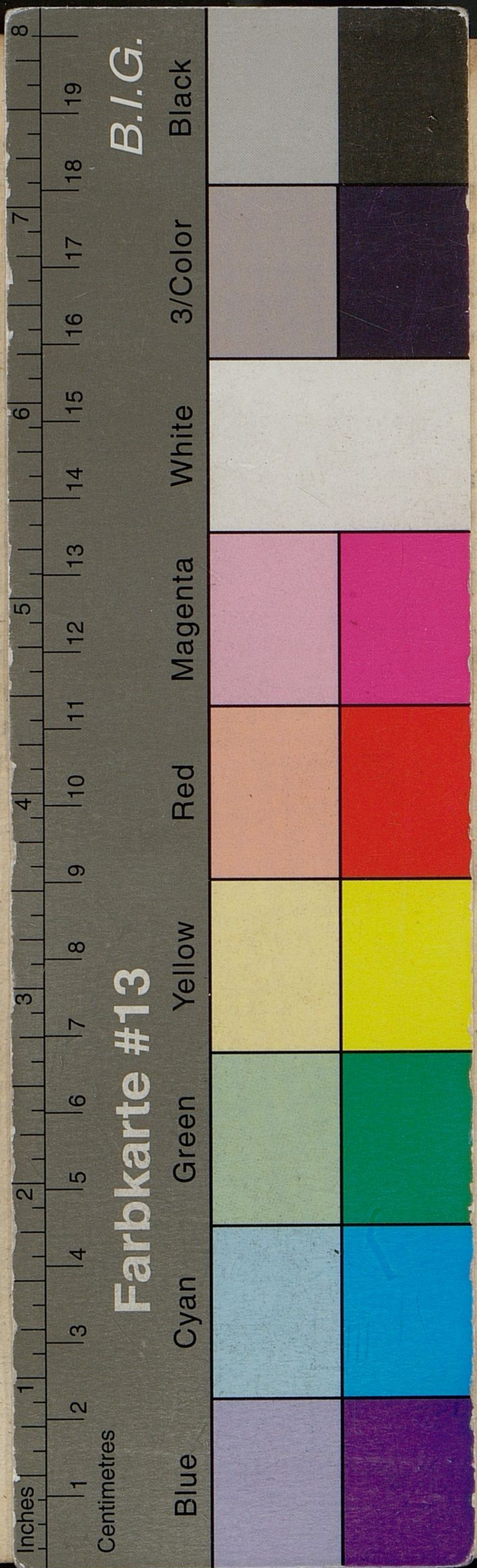

W 739 (2, 1-3)

X 2609982

VD 17

20

HERMES
CURIOSUS,
Sive
INVENTA ET EXPERIMENTA
PHYSICO-CHYMICA

Nova
CHRISTIANI ADOLPHI BALDUINI,
S. R. I. Academ. Nat. Curios. & Societ. Reg.
Anglic. Collegæ, d. Hermetis.

NORIMBERGÆ,
ANNO clō lōc LXXXIII.

